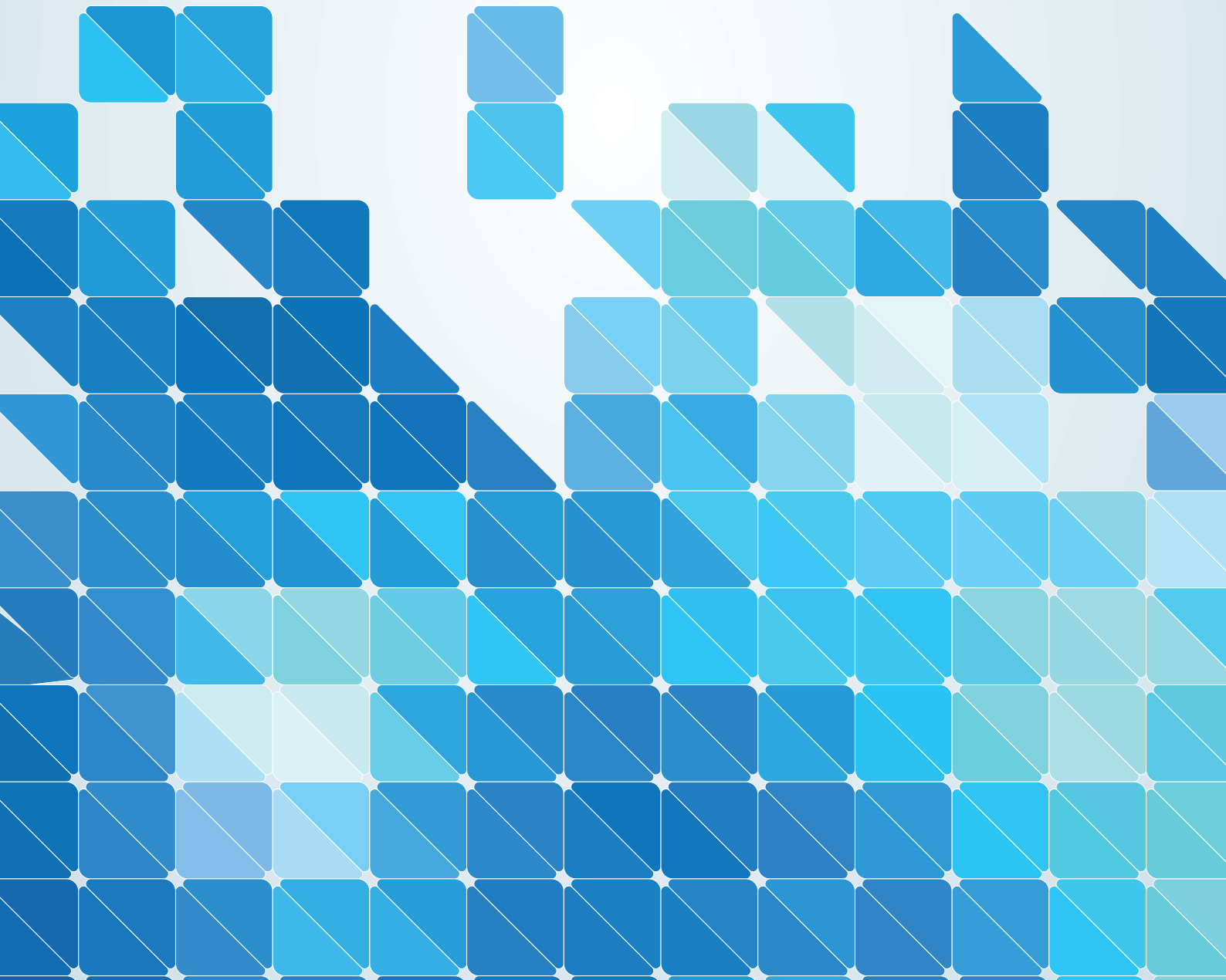
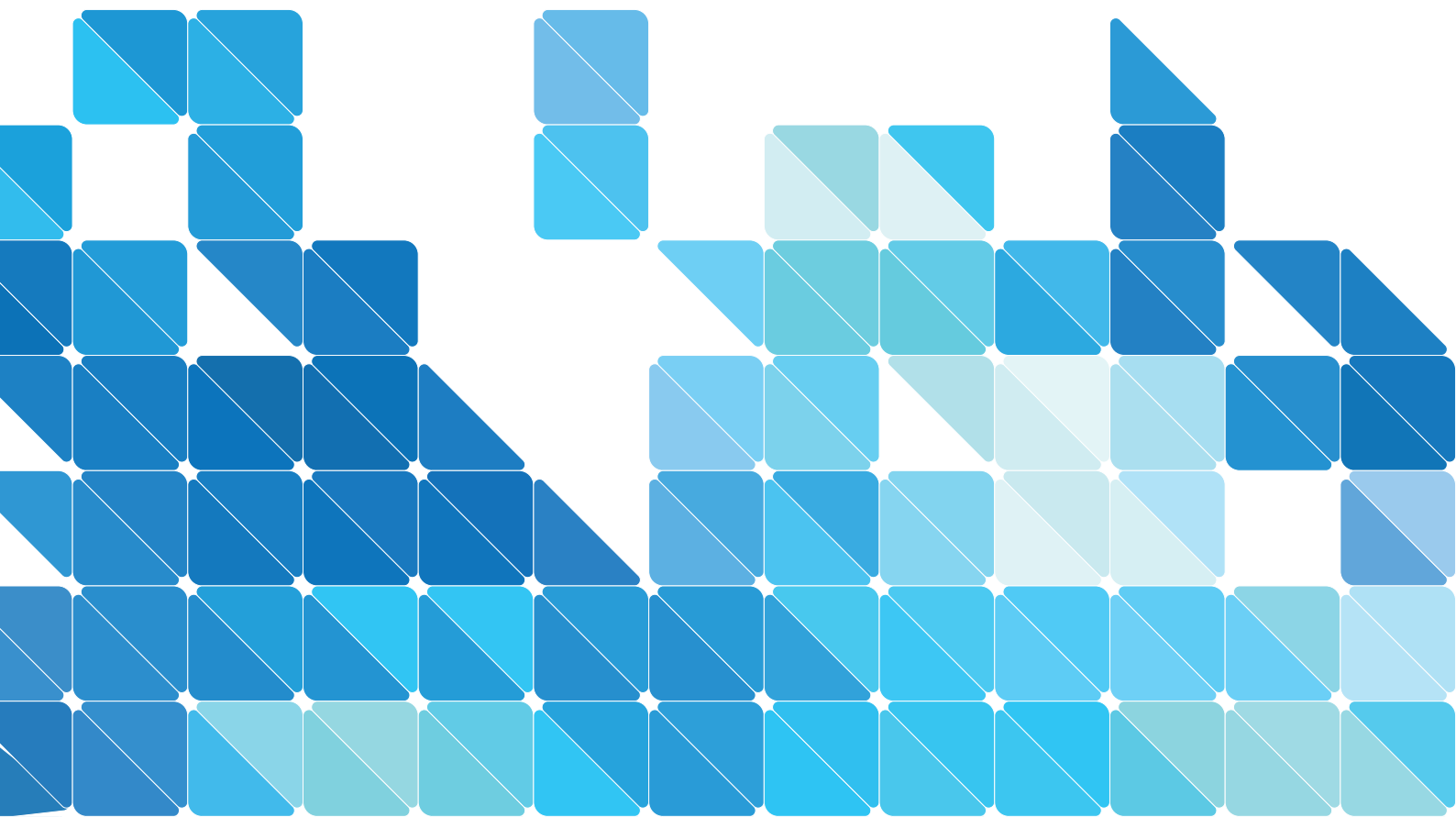

IT&Telekomföretagen inom Almega

Politiska initiativ för välfärd med välfärdsteknologi

Förslag till mål och konkreta initiativ
kopplat till Framtidskommissionens
slutrapport "Svenska framtidsutmaningar"

I Framtidskommissionens slutrapport ”Svenska framtidsutmaningar” beskrivs ett flertal områden med inriktning på de utmaningar som samhället står inför. Det är en heltäckande redogörelse av de viktiga frågor som politik, näringsliv och individer står inför, på kort och på lång sikt (år 2020 respektive 2050).

Gemensamt för många av frågorna är hur vi ska kunna behålla och vidareutveckla välfärden. Dess kärnområden är vård, omsorg och skola. Men vi menar att det också finns andra relevanta områden som tillhör en god välfärd; främst bland dessa är en effektivt fungerande arbetsmarknad och en god miljö (inkluderande de viktiga klimatfrågorna).

Men kommissionen har inte (och förväntades inte ha) förslag på initiativ för att möta utmaningarna. Det kommer givetvis vara föremål för fler utredningar, initierade av det politiska systemet. Men lika viktigt är att lyfta fram förslag från näringslivet.

IT&Telekomföretagen vill därför ge sitt bidrag genom ett antal konkreta åtgärdsförslag, i syfte att möta kommissionens utpekade framtidsutmaningar. Det finns nämligen en stor potential som IT och telekom kan bidra med. Vi hoppas att våra åtgärdsförslag kan vara en utgångspunkt för fortsatt diskussion och debatt!

För respektive område lyfter vi fram några av de utmaningar som finns och lämnar, med en vision för år 2050 som bas, ett antal delmål med horisont år 2020.

Anne-Marie Fransson
Förbundsdirektör
IT&Telekomföretagen inom Almega

Delaktighet och jämställdhet #1: Ungas roll i framtidens arbetsmarknad

Ur "Svenska framtidsutmaningar":

Sammantaget illustrerar diskussionen att Sverige på många sätt är ett annat land idag än för fyrtio år sedan. Befolkningen har ökat och blivit allt äldre och allt mer heterogen. Samtidigt har jämställdheten och den individuella friheten ökat, vilket lett till ökad mångfald i hur människor väljer att leva sina liv. Utbildningsnivån har stigit dramatiskt och Sverige har gått in i kunskapsambället...¹

Fakta från Framtidskommissionen:

- En sammanställning av olika internationella undersökningar visar att Sverige tillhör de länder som har den starkaste kombinationen av mer sekulariserade och självförverkligande frihetsvärderingar.
- Andelen personer med eftergymnasial utbildning är dubbelt så stor i åldersgruppen 25-34 år (närmare 50 %) jämfört med åldersgruppen 65-74 år (ca 25 %).
- Antalet högskoleutbildade kvinnor är ca 25 % fler än antalet högskoleutbildade män – en ökning från ca 10 % år 1990.
- 1970 existerande inte IT-branschen, men idag finns närmare 41 000 IT-relaterade tjänsteföretag med drygt 140 000 anställda och cirka 380 miljarder kronor i omsättning. Det motsvarar cirka 10 procent av BNP.

Utmaning: En väl fungerande arbetsmarknad för alla ungdomar

Vision 2050: Sverige har ett utbildningssystem som inte bara är fullt ut digitaliserad, utan också fungerar som en förändringsmotor för övriga samhället avseende kunskapsinhämtning, förnyelse och innovation.

För att klara den internationella konkurrensen och säkra full sysselsättning, krävs en arbetskraft som har en kompetensnivå som överträffar den i andra länder och regioner i världen. Till kompetenser hör inte endast faktakunskaper, utan ett brett register av handlingskompetenser - det som av OECD definierats som "21st Century Skills"² och av EU beskrivits i åtta nyckelkompetenser³. I Sverige har Rektorsakademins genomfört en kartläggning av Framtidskompetenser, uppdelade efter medmänskliga, innovativa och digitala kompetenser⁴.

Mål 2020: Sverige har en fullt ut genomförd nationell handlingsplan för användning av digitala läresurser för kunskaps- och kompetensutveckling i skolan.

Sverige saknar idag en sammanhållen nationell åtgärdsplan för hur digitala läresurser används i skolan, vilket lett till stora variationer mellan skolor och mellan kommuner. Utvecklingsinsatser behöver göras för att höja kunskapsnivån hos flera målgrupper⁵: skolledare, lärarutbildningarna samt befintliga lärare.

Målet är att 95 % av alla skolor ska vara på nivå tre ("modifiering") eller högre i Ruben Pueneduras SAMR-modell⁶. Detta innebär att undervisningen stöpts om i grunden, så att digitala verktyg inte bara ersätter befintliga utan också leder till ett förändrat sätt att undervisa. Lärandet anpassas därigenom till det som gäller på moderna arbetsplatser (exempelvis social och kollaborativt lärande).

Mål 2020: "Digitaliserad prao" genomförs på nationell nivå, där ungdomar på elektronisk väg får följa personer och processer i arbetslivet utan att omfattande handledningsinsatser behöver göras från arbetslivets sida.

Idag föreligger en stor paradox i så måtto att samhället, genom de många digitala verktyg som växt fram, aldrig varit så transparent och synligt som nu, samtidigt som arbetslivet sällan har varit så stängt för ungdomar som idag på grund av de höga kvalifikationskrav som ställs. En överbrygning behöver ske där ungdomar kan bli medvetna om vilka kompetenskrav som ställs. Ett förslag är att ordna organiserade kommunikationskanaler med olika arbetsplatser, exempelvis inom ramen för ett ämnesövergripande block "modernt arbetsliv" som väver in svenska, SO-, NO- och teknikämnen.

Framtidskommissionen pekar på ojämnheter mellan könen, både vad gäller lön- och karriärutveckling, där kvinnor hamnar på efterkälken, och utbildningsnivå, där pojkar har tappat mer och mer⁷. Genom att synliggöra arbetslivets villkor kan skolorna se vilka insatser de behöver göra för såväl den personliga utvecklingen som för samhällsutvecklingen i stort.

---

2 <http://skills.oecd.org/documents/ocedskillsstrategy.html>

3 http://europa.eu/legislation_summaries/education_training_youth/lifelong_learning/c11090_sv.htm

4 <http://rektorsakademien.se/wp-content/uploads/Kompetenssammanställning-2011.pdf>

5 http://www.skolverket.se/om-skolverket/publicerat/arkiv_pressmeddelanden/2013/allt-fler-datorer-i-skolan-men-stort-behov-av-kompetensutveckling-1.196645

6 <http://www.hippasus.com/rrpweblog/>

7 Svenska framtidsutmaningar, s.199-205

Delaktighet och jämställdhet #2: En väl fungerande integration

Ur "Svenska framtidsutmaningar":

Vilka utmaningar Sverige står inför i framtiden när det gäller integrationen på arbetsmarknaden avgörs därmed i grunden av en kombination av tre faktorer. För det första handlar det om hur många som söker sig till Sverige och beviljas uppehållstillstånd, varifrån de kommer, varför de söker sig till Sverige, och vilken bakgrund de har i form av olika typer av kunskaper och kompetenser

[...]

För det andra handlar det om strukturen på och hur väl den svenska arbetsmarknaden och det svenska företagandet fungerar.

[...]

För det tredje handlar det om hur välkomnande och öppet Sverige, svenskarna och det svenska arbetslivet är för människor som kommer från andra länder och som har en annan etnisk, social och kulturell bakgrund, och vars svenska kan vara bristfällig eller innehålla brytningar på ett annat språk...⁸

Fakta från Framtidskommissionen:

- Drygt 70 % av de personer födda i Sverige med eftergymnasial utbildning arbetade år 2010 också i ett yrke som motsvarade deras utbildningsnivå. Bland utrikes födda utanför EU/EFTA var andelen knappt 50 %.
- Bland de utrikes födda som har sysselsättning beräknas 10,4 % vara företagare, jämfört med 9,4 % bland de inrikes födda. Informations- och kommunikationssektorn har dock tredje lägst andel utrikes födda företagare jämfört med andra sektorer.
- Den relativa arbetslösheten ökade den bland utrikes födda från 1,7 till 16,2 % mellan 1970 och 2010, medan den bland inrikes födda ökade från 1,4 till 7,0 %

Utmaning: Integration av framtida utrikes född kompetens

Vision 2050: Sveriges invånare har sådan digital och kulturell kompetens att personer som vuxit upp utanför Sverige uteslutande ses som en tillgång, både i arbetslivet och i samhället i övrigt.

Trots att Sverige är ett litet exportberoende land, där förmågan att tillgodogöra sig ändrade globala konsumtionsmönster är avgörande, så finns i många delar av både arbets- och samhällsliv en omvittnad oförmåga att införliva personer med annan kulturell bakgrund. Utrikes födda med fullgoda formella meriter har svårigheter att övervinna språkliga och kulturella barriärer, och de upplever ofta att de aldrig "ges chansen".

En förändring behövs från båda håll. Från dem som är födda i Sverige krävs en större förmåga att arbeta med, och dra nytta av individer med en annan, bredare kulturell bakgrund än deras egen. Från utrikes födda krävs, med samhällets hjälp, en ökad förmåga att ta till sig det svenska språket och de svårfångade kulturella koderna.

Initiativen i detta avsnitt tar sikte på de utrikes föddas förutsättningar. Vad gäller inrikes föddas attityder gentemot personer av annan bakgrund kan initiativen under avsnittet "Rättvisa och sammanhållning" ses som ett svar på dessa.

Mål 2020: Samtliga hinder, ekonomiska såväl som administrativa, har avskaffats så att studenter och arbetssökande med efterfrågad kompetens kan arbeta och bo i Sverige.

De viktigaste åtgärderna är följande:

- Inför uppehållstillstånd i ytterligare ett år efter avslutad examen, i syfte att söka arbete.
- Avskaffa alla anmälningsavgifter för internationella studenter. Att betala 900 kr endast för själva ansökan, utan säkerhet på att faktiskt få en studieplats, är ett stort hinder för många begåvade men inte förmögna studenter från utvecklingsländer.
- Se över den totala ekonomiska situationen för utrikes födda studenter, inklusive möjligheten att få bostad, så att den inte är sämre än i andra jämförbara industrialiserade länder.

Mål 2020: Dagens SFI-modell har ersatts av en bredare, arbetsmarknadsanpassad språk- och kulturutbildning, med möjlighet för andra institutioner än kommunalt drivna att tillhandahålla utbildningen.

Dagens SFI-undervisning har stora brister, bland annat på grund av att den har svårt att anpassa sig till de olika kunskapsnivåer som de utrikes födda har och att den inte i någon större utsträckning görs utifrån arbetsmarknadens behov. Genom att bryta upp kommunernas "SFI-monopol" och möjliggöra för andra, mer arbetsmarknadsnära aktörer att tillhandahålla utbildning, får de utrikes födda den kulturella kunskap som gäller.

En åldrande befolkning

Ur "Svenska framtidsutmaningar":

Den åldrande befolkningen är inte en utmaning som dyker upp om några år; den är redan här. Egentligen har den redan funnits i många år men befolkningsåldrandet är en gradvis process – inte akut som en bankkras eller hög arbetslöshet. ...

Om vi inte nöjer oss med den nuvarande standarden på välfärdstjänster är följande strategier [bland] de som nu finns att välja på:

- *mer arbete genom ett tidigare inträde på arbetsmarknaden, en högre sysselsättningsgrad och ett förlängt arbetsliv, vilka alla ökar skattebasen och underlättar försörjningsbördan*
- *ökad effektivitet i offentlig sektor och för välfärdstjänster ...⁹*

Fakta från Framtidskommissionen:

- Ökad efterfrågan på välfärdstjänster, allt annat lika, kräver 13 kronor högre kommunal- och landstingsskatt.
- Andelen vårdutbildade i förhållande till befolkning 80+ minskar med drygt 20 % fram till år 2050 om inte utbildningsvalen förändras (eller arbetande år ökar).
- 2010 hade 3 kommuner en försörjningskvot > 1; år 2050 förväntas det vara 119 kommuner. Idag bor cirka 74 % i kommuner med en kvot < 0,8; denna andel minskar till 31 % till 2050.

Utmaning: Kvalitet i vård och omsorg

Vision 2050: Samhället ska tillgodose behovet av vård och omsorg på ett mänskligt, jämlikt, säkert och effektivt sätt, åt var och en efter behov, utan att kostnaderna som procent av BNP ökar i väsentlig omfattning.

Sedan början av 2000-talet finns en nationell strategi för eHälsa, senast uppdaterad 2010. Detta är en utomordentlig utgångspunkt. Den har, i aktuell version, mycket fokus på tillgången till relevant information inom vård och socialtjänst en angelägen prioritering. Samtidigt saknas ett fokus på vad som kan göras för att, med bibehållen eller förbättrad kvalitet och mänskliga kontakter, öka effektiviteten i det dagliga arbetet; något som ger förutsättningar för såväl ett mer attraktivt yrke som möjlighet att ge omvårdnad till de allt fler behövande. Begrepp som "välfärdsteknologi" eller "produktivitet" saknas i strategidokumentet. Flera projekt stöds av Vinnova, som också fokuserar frågor om införande och verksamhetsutveckling.

Mål 2020: Strategin för nationell eHälsa¹⁰ har kompletterats med en speciell studie kring begreppet 'eOmsorg'¹¹.

Studien har främst fokuserat på följande frågeställningar: vilka möjligheter finns att, med bibehållna eller förstärkta värderingar, använda teknik för att göra omsorgen mer attraktiv att arbeta i; göra omsorgen mer effektiv med ökad produktivitet; ge omsorgsbehövande en ökad trygghet samt social och fysisk rörlighet?

Mål 2020: Alla bostäder (för omsorgsbehövande) som renoveras eller nybyggs förses med en lokal infrastruktur som möjliggör kvarboende och nyttjande av teknik för kommunikation, trygghet och förenkling av vardagen.

Miljonprogrammets bostäder renoveras nu, men utan att lokal infrastruktur som underlättar för äldre och funktionshindrade på ett medvetet sätt installeras eller förbereds. Samtidigt torde nybyggnadsbehovet öka, och även där måste infrastrukturen planeras och installeras. Det möjliggör ett kvarboende och vårdande i hemmet - något som frigör såväl ekonomiska som personalmässiga resurser.

Utmaning: Fler som kan och vill arbeta längre

Vision 2050: Alla ska ges reella möjligheter att vara kvar i arbetslivet minst tio år längre jämfört med idag.

Det finns legala hinder, som inte tas upp i detta sammanhang. Men det finns också hinder i form av kultur, arbetsmiljö, synliga och osynliga samhällsstrukturer. Dessa hinder måste i möjligaste mån undanröjas för att nyttja den vilja och det engagemang som faktiskt finns hos äldre att kvarstå i arbetslivet.

Mål 2020: Arbetsmiljöverket, i samarbete med näringsliv och arbetsmarknadens parter samt andra myndigheter såsom Vinnova, PTS och Tillväxtverket, kartlägger och påbörjar åtgärder för att dagens praktiska hinder undanröjs.

Delar inom initiativet kan vara att:

- Identifiera och stimulera till innovation av tekniska hjälpmedel i branscher där fysisk utslitning annars förhindrar fortsatt arbete.
- Identifiera nya yrkesroller som med stöd av teknik kan vara alternativa yrken för äldre inom sina respektive branscher.
- Identifiera arbeten som kan utföras från hemmet och utveckla anpassade teknik för detta.

¹⁰ <http://www.nationellehalsa.se/>

¹¹ Socialstyrelsens regeringsuppdrag (S2013/2120/FST) om uppföljning av användningen av eHälsa i kommunerna, som skall avrapporteras senast 13 december 2013 kan vara en utgångspunkt, liksom den kartläggning som Hjälpmedelsinstitutet gjort, <http://www.hi.se/12331>.

Rättvisa och sammanhållning

Ur "Svenska framtidsutmaningar":

[Det finns en risk att] "olika delar av samhället utvecklas i olika riktning – större och mindre städer, storkonsumenter av nyheter och de som undviker nyheter, finansmarknaden och den konkreta varu- och tjänsteproduktionen.

Om dessa tendenser tilltar och förstärker varandra kommer olika grupper att leva allt mer parallella liv i separata stadsdelar, föreningar och virtuella mötesplatser. Det skulle undergräva samhällets dolda rikedom i form av tillit och framtidstro, och det skulle också bli svårare att samlas kring delade värderingar och lösningar på gemensamma problem.

Fakta från Framtidskommissionen:

- År 2012 var det 1,2 miljoner svenskar, 16 år eller äldre, som aldrig eller mycket sällan använder Internet¹².
- Sverige ligger, enligt OECD, på första plats avseende formella möjligheter för immigranter på arbetsmarknaden avseende lika möjligheter, tillgång till utbildning och skydd mot diskriminering. Mätt i skillnad i sysselsättning mellan personer födda i Sverigeutrikes födda, ligger dock Sverige sämst till, enligt OECD.¹³
- Inrikes födda kvinnor har 17,6 % högre sysselsättning än utrikes födda kvinnor¹⁴.

12 Svenskarna och Internet 2012, <https://www.iis.se/docs/SOI2012.pdf>.

13 Framtidsutredningens slutrapport kap. 6 http://www.framtidskommissionen.se/wp-content/uploads/2013/03/Slutrapport_svenska_framtidsutmaningar.pdf

14 Svenskarna och Internet 2012, <https://www.iis.se/docs/SOI2012.pdf>.

Utmaning: Alla ska ha samma förutsättningar att ta del av samhällets utbud av arbete, kultur, utbildning och dylikt

Vision 2050: Det är en självklarhet att alla har relevanta förutsättningar och kompetens för att kunna tillvarata utbudet av tjänster, arbete och fritidssysselsättning.

Delaktighet i olika aspekter av samhällets verksamhet – kultur, samhällsbyggnad, kunskapsförmedling i vid bemärkelse etcetera – är en grundläggande förutsättning för att medborgare ska känna tillit till rättvisa och sammanhållning i samhället och därmed motarbeta segregation. I det moderna Sverige är digital delaktighet en grundsten. Det avser alla grupper i samhället, men behoven varierar.

Mål 2020: Digital kompetens är en självklar rättighet för alla, med ett särskilt ansvar för stat och kommun att säkerställa möjligheten att leva och verka i ”det digitala Sverige” för utsatta grupper såsom utlandsfödda, lågutbildade och långtidsarbetslösa.

Att leva i Sverige kräver förmåga att förstå och använda IT. Nyheter, arbetslivet, kommunikation med myndigheter och banker, det sociala livet – allt förutsätter förmåga att använda digitala verktyg. Utlandsfödda (flyktingar, deras anhöriga och viss arbetskraftsinvandring) saknar ofta denna kompetens. Digital kompetens är en förutsättning för anställbarhet. Att förmedla denna kompetens kan ske gemensamt mellan studieförbund, skola, bibliotek, näringsliv och andra aktörer, men med ett mer tydligt och större stöd från stat och kommun än i dag.

Mål 2020: Särskilda insatser för att bättre integrera utlandsfödda kvinnor i samhället genomförs, med fokus på deras förmåga att använda och arbeta med elektroniska hjälpmedel för att bryta sin isolering.

Speciella insatser är motiverade för denna grupp, vilket Framtidsutredningen också särskilt lyfter fram. Sverige har störst gap mellan skillnad i sysselsättning mellan in- och utrikes födda av alla OECD-länder, och störst skillnad är det för kvinnor. IT-kunnande öppnar möjligheter att få arbete och egen försörjning, samtidigt som det ger öppningar för nya företag då goda IT-kunskaper ofta är en förutsättning för att kunna starta och driva företag.

Utmaning: Öppna samhället så att invånare har realistiska möjligheter att påverka och följa beslut som påverkar dem.

Vision 2050: Sverige har, genom medvetna insatser och framsynta teknikinvesteringar, världens bästa förutsättningar för medborgarnas delaktighet i samhället.

Förutom den digitala kompetensen som nämnts ovan är möjligheten att följa och påverka beslut med effekter för samhälle och individ viktig för rättvisa och sammanhållning. Goda exempel finns sporadiskt att finna, lokalt runtom i Sverige, men någon systematisk användning återfinns inte.

Mål 2020: Alla kommuner i Sverige har infört former för medborgarinflytande liknande Malmöpanelen¹⁵ och Malmöinitiativet¹⁶.

I många länder, och även på EU-nivå, har man infört systematiska sätt för medborgare att påverka politiska inriktningar och beslut i samhället. Sverige är inte ett av de ledande länderna på området, men lokalt har dock positiva initiativ tagits, bland annat i Malmö. Denna form av medborgarinflytande ska utgöra en naturlig del av demokratin för ökad rättvisa och sammanhållning och borde vara en av de viktigaste byggstenarna i den av regeringen initierade ”It i människans tjänst - en digital agenda för Sverige”

Utmaning: Ingen i Sverige ska hindras i att använda tjänster, oavsett tjänsternas syfte (arbete, välfärd, fritid), på grund av otillräcklig infrastruktur eller otillräcklig kompetens.

Vision 2050: 100 % av alla hushåll i Sverige, oavsett bostadsort eller arbetsplats, har tillgång till elektronisk infrastruktur som tillgodoser de behov som befintliga tjänster kräver och som stimulerar till nya och internationellt konkurrenskraftiga tjänster.

Regeringens nuvarande mål är att 90 % av hushållen ska ha tillgång till 100 Mbit/s bredband år 2020. Detta innebär att mer än 450 000 hushåll¹⁷ inte ges den möjligheten. Trådlösa lösningar kan till viss del vara alternativ, men de når idag inte ut till stora bebodda delar i glesbygden. Miniminivån som garanteras av staten är 1 Mbit/s, det vill säga en hundradels hastighet av vad den stora merparten ska kunna erhålla. Vård, omsorg, utbildning och idag okända tjänster kommer inte att fungera med denna låga hastighet, vilket innebär att dessa 450 000 hushåll inte får de rättvisa förutsättningarna att kunna bo kvar – något som inte heller är förenligt med nationella strategier för vård och omsorg.

Mål 2020: Bredbandsstrategin har kompletterats med mål om att alla hushåll (senast i början av 2020-talet), ska ha tillgång till hastigheter i närheten av de 100 Mbit/s. Strategin utvecklas successivt så att ännu högre hastigheter kan erbjudas för alla hushåll och företag i Sverige.

Redan idag erbjuds i vissa länder i Asien (Japan och Korea) Gbps-förbindelser (1000 Mbit/s). Det är sannolikt att utvecklingen av tjänster kommer att medföra allt högre krav på hastigheter, samtidigt som tillgång till mycket höga hastigheter kan stimulera tjänsteutveckling som i sin tur kan resultera i export-tjänster.

15 <http://www.malmo.se/Kommun--politik/Var-med-och-paverka/Malmopanelen.html>

16 http://initiativet.malmo.se/epetition_core/

17 http://www.scb.se/Pages/TableAndChart___163554.aspx

Grön och hållbar tillväxt

Ur "Svenska framtidsutmaningar":

Sverige behöver fortsatt säkerställa att vi har ett långsiktigt hållbart samhälle som, ur ett globalt perspektiv – över nationsgränser - möjliggör kommande generationers frihet att tillgodose sina behov, leva och utvecklas. Hållbar utveckling bygger på flera olika dimensioner som hör ihop i en helhet. Denna helhet består bland annat i ekonomisk utveckling, ekologisk hållbarhet, tillgång till ändliga resurser samt kunskaper och insikter om en grön tillväxt och ekosystemtjänster.¹⁸

Fakta från Framtidskommissionen:

- Samhällets ekonomiska, politiska, ekologiska och sociala resiliens¹⁹ är central i förmågan att klara förändring och vidareutvecklas samt stå emot påfrestningar
- Till 2050 beräknas världsbefolkningen öka med ca 2,2 miljarder, den samlade globala BNP minst fördubblas och andelen som bor i städer öka från 50 till 70 procent.²⁰
- Klimatförändringar har lett till att den globala medeltemperaturen ökade med 0,74 grader mellan 1906 och 2005²¹. Parallellt slog avsmältningen på Arktis nya rekord under 2012. Jämfört med 2004 har sommarisen förlorat halva sin massa²².
- I Sverige har vattnet och luften i svenska städer blivit renare, antalet försurade sjöar har minskat, och dagens utsläpp av växthusgaser är ungefär 60 procent av vad de var för cirka 40 år sedan²³.
- Sverige har antagit flera klimat- och miljömål där det övergripande är generationsmålet; att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser.²⁴

18 Framtidskommissionens rapport, kapitel 4 – den hållbara tillväxtens utmaningar
19 <http://www.stockholmresilience.org/21/hem/forskning/vad-ar-resiliens.html>
20 FAO, 2009
21 IPCC, s007a
22 <http://www.smhi.se/nyhetsarkiv>
23 Hojem, 2013; www.scb.se
24 Regeringen, 2010.

Utmaning: IT är fortfarande en outnyttjad resurs med enorm potential för att långsiktigt bidra till ett hållbart Sverige med fortsatt välfärd i en global värld.

Vision 2050: En ökad offensiv användning av IT-lösningar i hela samhället har minst halverat de utsläpp av koldioxid som övriga samhällssektorer står för, och därmed också bidragit till en ökad grön ekonomi och tillväxt.

Mål år 2020: Staten driver aktivt på och skapar incitament för ökad användning av IT i klimatpolitiken, inte minst genom det nationella handlingsprogram för IT och miljö som regeringen sjösatt.

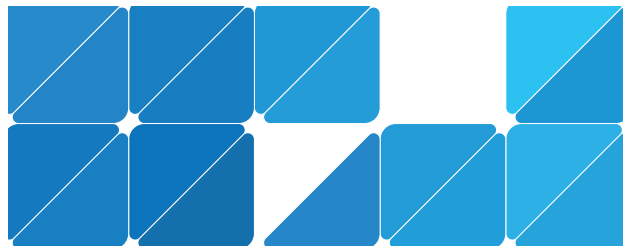
Tekniken är neutral och kan användas för olika ändamål. IT är dock avgörande för att exempelvis reducera resande och effektivisera logistik och därmed bidra till att transporter och kommunikationer blir mer miljövänliga. Miljöövervakningssystem, där sensorer märker förändringar av föroreningar i luft, vatten eller jord, är andra exempel. Energiförbrukningen kan mätas och styras. IT självt är ett långt mer miljövänligt kommunikationsredskap än alternativen.

Mål år 2020: Resetunga myndigheter får löpande, via regleringsbrev, i uppdrag att planera och redovisa åtgärder för hur arbetsrelaterat resande ska kunna reduceras med 50 %.

Flexibla och nya arbets- och mötesformer med hjälp av IT kan ersätta mycket av det arbetsrelaterade resandet. Resandet inom jobbet, till kunder, filialer eller leverantörer, kan ersättas av videokonferenser eller andra smarta och flexibla IT-lösningar. Ett bättre nyttjande av teknik skulle möjliggöra stora minskningar i koldioxidutsläpp.

Mål år 2020: Samarbeten för smarta och hållbara logistik- och transportlösningar har utvecklats, där staten varit en viktig katalysator och drivit på arbetet.

Sverige är idag långt framme kring utveckling av intelligenta och hållbara logistik – och transportlösningar. Men för ett fortsatt hållbart och långsiktigt samhälle skulle samarbeten mellan olika aktörer såsom resenärer, åkerier, rederier, tågoperatörer, flygbolag, speditörer, godstransportköpare och dess kunder, kunna utvecklas vidare. Detta skulle leda till stora miljöeffektiviseringar.

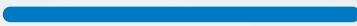

Politiska initiativ för välfärd med välfärdsteknologi

För att möta Framtidskommissionens utmaningar med perspektiv år 2050, anser IT&Telekomföretagen att följande politiska mål och initiativ måste vara genomförda till år 2020:

1. Sverige har en fullt ut genomförd nationell handlingsplan för användning av digitala lärresurser för kunskaps- och kompetensutveckling i skolan.
2. ”Digitaliserad prao” genomförs på nationell nivå, där ungdomar på elektronisk väg får följa personer och processer i arbetslivet utan att omfattande handledningsinsatser behöver göras från arbetslivets sida.
3. Samtliga hinder, ekonomiska såväl som administrativa, har avskaffats så att studenter och arbetssökande med efterfrågad kompetens kan arbeta och bo i Sverige.
4. Dagens SFI-modell har ersätts av en bredare, arbetsmarknadsanpassad språk- och kulturutbildning, med möjlighet för andra institutioner än kommunalt drivna att tillhandahålla utbildningen.
5. Strategin för nationell eHälsa har kompletterats med en speciell studie kring begreppet ’eOmsorg’.
6. Alla bostäder (för omsorgsbehövande) som renoveras eller nybyggs förses med en lokal infrastruktur som möjliggör kvarboende och nyttjande av teknik för kommunikation, trygghet och förenkling av vardagen.
7. Arbetsmiljöverket, i samarbete med näringsliv och arbetsmarknadens parter samt andra myndigheter såsom Vinnova, PTS och Tillväxtverket, kartlägger och påbörjar åtgärder för att dagens praktiska hinder undanröjs.
8. Digital kompetens är en självklar rättighet för alla, med ett särskilt ansvar för stat och kommun att säkerställa möjligheten att leva och verka i ”det digitala Sverige” för utsatta grupper såsom utlandsfödda, lågutbildade och långtidsarbetslösa.
9. Särskilda insatser för att bättre integrera utlandsfödda kvinnor i samhället genomförs, med fokus på deras förmåga att använda och arbeta med elektroniska hjälpmedel för att bryta sin isolering.
10. I alla kommuner har digitala former för medborgarinflytande införts, liknande ”Malmöpanelen” och ”Malmöinitiativet”.
11. Bredbandsstrategin har kompletterats med mål om att alla hushåll (senast i början av 2020-talet), ska ha tillgång till hastigheter i närheten av de 100 Mbit/s. Strategin utvecklas successivt så att ännu högre hastigheter kan erbjudas för alla hushåll och företag i Sverige.
12. Staten driver aktivt på och skapar incitament för ökad användning av IT i klimatpolitiken, inte minst genom det nationella handlingsprogram för IT och miljö som regeringen sjösatt.
13. Resetunga myndigheter får löpande, via regleringsbrev, i uppdrag att planera och redovisa åtgärder för hur arbetsrelaterat resande ska kunna reduceras med 50 %.
14. Samarbeten för smarta och hållbara logistik- och transportlösningar har utvecklats, där staten varit en viktig katalysator och drivit på arbetet.

IT&Telekomföretagen

● almega

Box 555 45
102 04 Stockholm
www.itotelekomforetagen.se

